

Finansministeriet

Hänv.: Er skrivelse 28.8.2017,
FM 135:00/2016.

Såsom inbegärt utlåtande över en rapport om bedömning av behoven av lagändring från arbetsgruppen för en färdplan för i första hand elektroniskt tillhandahållna tjänster får Statens ämbetsverk på Åland anförda följande:

Färdplanen behandlar en eventuell skyldighet för myndigheterna och medborgarna att övergå till att använda elektronisk ärendehantering och för elektronisk överföring av meddelanden. I färdplanen har på ett mångsidigt sätt beskrivits möjligheterna och problemställningarna gällande en övergång till en i första hand elektronisk ärendehantering innefattande elektroniska postlådor, d.v.s. elektronisk överföring av meddelanden. Av beskrivningen framgår att en obligatorisk övergång varken för myndigheternas eller medborgarnas del i dagsläget är möjlig, redan av den anledningen att alla förutsättningar för detta inte ännu existerar.

Före beslut i saken kan fattas bör både ändamålsenlighets- och laglighetsaspekter beaktas och lagstiftningen och de tekniska tillvägagångssätten anpassas därefter.

Statens ämbetsverk instämmer i att ett allmänt förpliktande för *myndigheterna* att ändra sin kundkommunikation så att den stöder elektronisk ärendehantering och att i allt högre grad än idag göra myndigheterna skyldiga att erbjuda elektroniska servicekanaler teoretiskt är möjlig. Det bör dock beaktas att det för alla som sköter offentliga förvaltningsuppgifter i dagsläget med tanke på resurserna inte är möjligt att omedelbart gå över till att skicka meddelandena till elektroniska brevlådor. *Det behövs flexibilitet i bestämmelserna. Det bör fortsättningsvis vara möjligt för myndigheterna att ta emot och behandla vissa typer av ärenden manuellt, såsom t.ex. sådana ärenden som förekommer i ringa mängd.*

Statens ämbetsverk instämmer även i konstaterandet att en kraftig styrning av *medborgarna* genom att förpliktade dem till att ta i bruk elektroniska brevlådor eller ärendetjänster och att bestämma och förvalta undantag som gäller plikterna är problematisk ur grundlagssynpunkt åtminstone med tanke på rättsskyddet, förvaltningens serviceprincip, rimlighetsprincipen, jämlikhetsprincipen och för skyddet av personuppgifterna.

I utredningen anges att även de biträdande justitieombudsmännen upprepade gånger har konstaterat att grundprinciperna i förvaltningen leder till att myndigheten ska erbjuda olika alternativ för uträttandet av ärenden. Med tanke på jämställdhetsprincipen som tryggas i 6 § i grundlagen vore det problematiskt om tjänsterna ordnas endast elektroniskt.

Dessutom innebär serviceprincipen att förvaltningen erbjuder olika *alternativa medel* för att anhängiggöra ärenden och sköta andra ärenden.

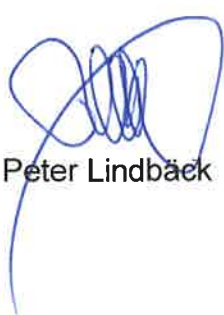
Med beaktande av ovanstående konstateranden från utredningen förenar sig Statens ämbetsverk i slutsatsen i färdplanen, att med beaktande av att ett förpliktande att använda elektroniska tjänster har utmaningar som gäller rättskydd och de medborgarliga rättigheterna i övrigt, är en elektronisk kommunikation som på något sätt baserar sig på kunders frivilliga meningsyttrande (samtycke, registrering av kontaktuppgifter el. dyl.) det alternativ som kan förverkligas. *De som av en eller annan orsak inte använder elektroniska tjänster ska erbjudas andra kanaler.* Denna rätt bör tryggas i lagstiftningen.

Användningen av elektroniska tjänster bör således grunda sig på frivillighet (opt in), som i Sverige. Endast de som samtycker till det kan förutsättas använda elektroniska tjänster.

Statens ämbetsverk anser det angeläget att ovan nämna principer nu fastställs, eftersom det redan förekommer fall där medborgarna styrs till elektroniska tjänster utan att de erbjuds alternativa kanaler.

En omständighet som helt förbigåtts i utredningen är att en obligatorisk användning av elektroniska tjänster skulle bli kostsam för staten. Det skulle nämligen förutsätt ett tätt nät av fysiska servicepunkter som skulle bistå medborgarna med ifyllande, registrering, koder och utrustning. Det kan nämligen inte förutsättas att alla medborgare har tillgång till de kunskaper, koder eller sådan utrustning som vore nödvändig.

Landshövding

Peter Lindbäck

Förvaltningschef

Rainer Åkerblom